

فقر و عوامل اجتماعی موثر بر آن

دکتر پرترا مودی

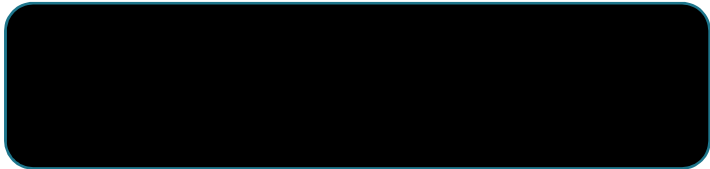
مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی
و درمانی تهران

➤ **تعریف تانسند:**

تانسند در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ اعتقاد داشت که افراد، خانوارها و گروه‌های جمعیتی را زمانی فقیر می توان به حساب آورد که با فقدان منابع برای کسب انواع رژیم های غذایی، مشارکت در فعالیتهای و شرایط و امکانات معمول زندگی مواجه باشند.

➤ **تعریف بانک توسعه آسیا:**

فقر محرومیت از دارایی ها و فرصتهایی است که هر فرد مستحق آنها می باشد.

• در جهان امروز پدیده فقر منحصر به یک کشور و یا جامعه خاص نیست و اکثر کشورهای جهان بالاخص کشورهای توسعه نیافته و در حال توسعه با این پدیده نامطلوب مواجه هستند.

• بطور کلی در آغاز هزاره سوم میلادی، نزدیک به $\frac{1}{2}$ میلیارد نفر از مردم جهان (حدود ۲۰٪) در فقر مطلق و نزدیک به $\frac{1}{8}$ میلیارد نفر نیز در فقر نسبی قرار دارند.

- در ایران اگر چه اقدامات مربوط به تأمین اجتماعی و حمایت از فقرا و آسیب پذیران روستایی سابقه ای دست کم ۴۰ ساله دارد اما دستاوردهای برنامه ها از حیث کاهش فقر و آسیب پذیری در آمدی در نقاط روستایی کشور در خور توجه نیست

- در نتیجه پیش شرط اساسی توفیق در برنامه های کاهش فقر انجام مطالعات علمی و روشمند برای شناخت و تحلیل فقر است.

- بخش مهمی از فقرا و گرسنگان در نواحی محروم و روستایی زندگی می کنند بنابراین می توان گفت توفیق در برنامه های فقر زدایی مستلزم گسترش مطالعات علمی فقر شناسی در نواحی محروم و کوشش مستمر برای ارتقای کمی و کیفی این مطالعات است.

- پایین بودن میزان درآمد سرانه
- محدود بودن فرصتهای شغلی
- کم کاری و پایین بودن میزان بازدهی نیروی کار و زمین در روستاها
- عدم توسعه نیروی انسانی
- محدودیت دستیابی به عوامل تولید
- کند بودن گردش نقل و انتقالات درآمد
- رشد سریع جمعیت
- توزیع ناعادلانه درآمد بدلیل عدم وجود نظام مالیاتی صحیح
- محدود کردن پوششهای تامین اجتماعی

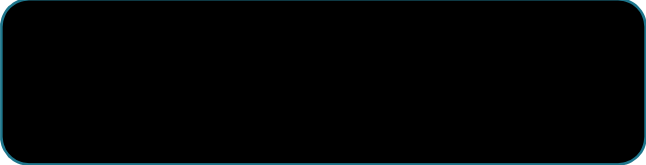

- سلامتی یک مفهوم چند بعدی
- عوامل متعددی بر سلامتی مردم تأثیر دارد.
- فقر علت اصلی کمبود بهداشت برای بسیاری از مردم منطقه مدیترانه شرقی است.

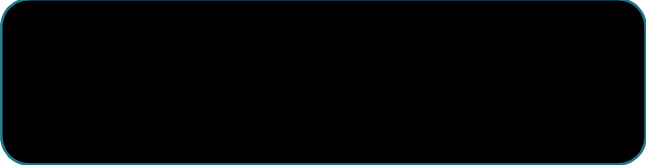

- اگر فردی دارای توان اقتصادی کافی نباشد، امکان تغذیه مناسب، کسب آموزش کافی در زمینه بهداشت و نهایتاً تامین سلامت خود و خانواده خود را نخواهد داشت.
- شکی نیست که ثروت، سلامت را افزایش می دهد، زیرا افراد ثروتمند دسترسی بیشتری به کالاهای ارتقاء دهنده سلامتی دارند.

• سلامتی و بیماری در جوامع تحت تأثیر شیب وضعیت اقتصادی- اجتماعی هستند.

• مرگ و میر افراد با درآمد زیر خط فقر، دو برابر افراد با درآمد بالای خط فقر است.

-
- فقر تأثیر منفی بر رشد و سلامت کودک و شاخص های بهداشتی دارد.
 - برای مثال، فقر با افزایش میزان مرگ و میر نوزادی (NMR) ، مرگ و میر کودکان زیر یک سال (IMR) و مرگ و میر مادران (MMR) ارتباط دارد
 - همچنین خطر صدمات ناشی از حوادث و تصادفات را نیز افزایش می دهد.

• وزن پایین هنگام تولد (Low Birth Weight-LBW) شاخصی است که نه فقط تحت تأثیر وضعیت بهداشت و تغذیه زنان باردار، بلکه تحت تأثیر توسعه اجتماعی مردم نیز قرار دارد.

• بروز LBW از ۳ درصد در کشورهای صنعتی تا ۳۰ درصد در کشورهای در حال توسعه مثل آسیا و آفریقا متفاوت است.

شاخص های بهداشتی

بهداشت محیط

ردیف	شاخص	درصد
۱	درصد خانوارهای روستایی با دسترسی به آب آشامیدنی سالم	۹۶/۸۶
۲	درصد خانوارهای روستای دارای توالت بهداشتی	۸۲/۰۴
۳	درصد خانوارهای روستایی با دسترسی به شبکه عمومی آب آشامیدنی	۹۴/۸۳

شاخص جمعیت

ردیف	شاخص	درصد (بیرجند)	درصد (استان)
۱	شاخص تولد خام	۲۲/۷۶	۱۹/۹
۲	شاخص مرگ و میر خام	۵/۹۸	۶/۱۱
۳	شاخص باروری کلی	۲/۵۴	۲/۴۴
۴	شاخص LBW	۱۰/۷۸	۱۰/۲۷

تغذیه

درصد	شاخص	ردیف
۸/۲	لاغری	۱
۱۸/۴	کم وزنی	۲
۱۸/۳	کوتاه قدی	۳

بهداشت مدارس

سال ۹۱-۹۰	سال ۸۹-۸۸	شاخص	ردیف
۹٪		کوتاه قدی شدید - کوتاه قدی	۱
۸/۴۷٪		لاغری شدید - لاغر	۲
۵/۳۲٪		صدک ۳ و کمتر (قد به سن) - راهنمایی و دبیرستان	۳
۸/۷۷٪		نمایه توده بدنی - صدک ۵ و کمتر	۴
	۷/۸۶٪	صدک ۳ و کمتر (قد به سن) - ابتدایی	۵
	۱۳/۴۶٪	نمایه توده بدنی - صدک ۵ و کمتر (راهنمایی)	۶
	۱۰/۲۷٪	نمایه توده بدنی - صدک ۵ و کمتر	۷

میزان بروز سل

استان (سال ۹۱)	بیرجند (سال ۹۱)	شاخص	ردیف
۱۷ در صد هزار	۱۹/۴ در صد هزار	میزان بروز سل	۱

موفق باشید

